	KOD PRACY									
			-			-				
	Dzień			**Miesiąc**			**Rok**			
pieczątka *Wojewódzkiej Komisji Konkursowej*	**DATA URODZENIA UCZNIA**									

KONKURS Z HISTORII
DLA UCZNIÓW SZKÓŁ PODSTAWOWYCH
ETAP REJONOWY

Drogi Uczniu,

witaj w II etapie konkursu z historii. Gratulujemy sukcesu i zakwalifikowania się do etapu rejonowego. Zanim przystąpisz do pracy przeczytaj uważnie poniższą instrukcję:

- Arkusz liczy 10 stron i zawiera 15 zadań.
- Przed rozpoczęciem pracy sprawdź, czy Twój test jest kompletny. Jeżeli zauważysz usterki, zgłoś ten fakt Komisji Konkursowej.
- Zadania czytaj uważnie i ze zrozumieniem. Postaraj się prawidłowo odpowiedzieć na wszystkie pytania konkursowe.
- Odpowiedź formułuj w zdania, nie odpowiadaj zdawkowo.
- Używaj długopisu/pióra z czarnym/niebieskim tuszem/atramentem.
- Nie używaj korektora/długopisu zmazywalnego.
- Dbaj o czytelność pisma i precyzję odpowiedzi.
- Błędną odpowiedź wyraźnie przekreśl.
- Oceniane będą tylko odpowiedzi, które zostały umieszczone w miejscu do tego przeznaczonym lub otoczone kółkiem.
- W zadaniach PRAWDA/FAŁSZ dokonaj wyboru, czy stwierdzenie jest prawdą czy fałszem (nie ma wszystkich jednakowych odpowiedzi).
- Brudnopis nie będzie oceniany.

Pracuj samodzielnie.

Powodzenia!

Czas pracy:

90 minut

Liczba punktów możliwych do uzyskania:

100

Zadanie 1. (0-3 pkt)
Poniżej zestawiliśmy przypadkowo pary postaci historycznych. Rozstrzygnij, które z par **nie mogły** się spotkać, bo osoby te nie żyły w tym samym czasie. Podkreśl pary zestawione błędnie. Weź pod uwagę fakt, że nie pytamy o to czy się spotkali, tylko czy mogli się spotkać, tzn. czy żyli w tym samym czasie.

A. Bolesław Chrobry i Otton III
B. Kazimierz Odnowiciel i Bolesław Krzywousty
C. Władysław Łokietek i Urlyk von Jungingen
D. Królowa Jadwiga i Kazimierz Wielki
E. Krzysztof Kolumb i Mikołaj Kopernik

Przykład: Para, która mogła się spotkać to Zygmunt Stary i Marcin Luter.

	3

Zadanie 2. (0-5 pkt)
Przeanalizuj podany tekst źródłowy i odpowiedz na pytania.
List do królowej Marii Kazimiery
„W namiotach wezyrskich, (...)
Jedyna duszy i serca pociecho, najśliczniejsza i najukochańsza Marysieńko! Bóg i Pan nasz na wieki błogosławiony dał zwycięstwo i sławę narodowi naszemu, o jakiej wieki przeszłe nigdy nie słyszały. Działa wszystkie, obóz wszystek, dostatki nieoszacowane dostały się w ręce nasze. Nieprzyjaciel ucieka w konfuzji [zawstydzony]. Wielbłądy, muły, bydło, owce dostały się w ręce nasze. Prochów samych amunicji nieprzyjaciel porzucił więcej niżeli za milion złotych. Wezyr tak szybko uciekał, że ledwie na jednym koniu i w jednej sukni. Ja zająłem wszystkie jego rzeczy, w tym namiot tak wielki, jak Warszawa albo Lwów..."
Źródło: https://zpe.gov.pl/ oprac. Leszek Kukulski, Warszawa 1962.

A. Kto jest autorem listu? Podaj nie tylko imię i nazwisko, ale także kim był ten człowiek.
.....
B. O jakim zwycięstwie jest w nim mowa (kogo? nad kim? i gdzie odniesionym?) i kiedy ono miało miejsce?
.....
C. Jak nazywa się w historiografii to wydarzenie?
.....

	5

Zadanie 3. (0-10)
Przeanalizuj stwierdzenia dotyczące Konstytucji 3 Maja i rozstrzygnij czy są prawdziwe (P) czy fałszywe (F) wpisując odpowiednią literę P lub F.

A	Konstytucję uchwalono w momencie, gdy większość konserwatywnych posłów (stronnictwo hetmańskie) była na feriach świątecznych w swoich domach.	
B	Konstytucja znosiła liberum veto.	
C	Szlachta nie posiadająca ziemi traciła prawa polityczne.	
D	Wprowadzono oświeceniowy trójpodział władzy.	
E	Zgodnie z filozofią oświecenia zrównano wszystkich w prawach politycznych.	
F	W miejsce wolnej elekcji wprowadzano tron dziedziczny i po śmierci Stanisława Augusta Poniatowskiego miał przypaść jego bratankowi księciu Józefowi Poniatowskiemu.	
G	Decyzje króla wymagały kontrasygnaty (dodatkowego podpisu) odpowiedniego ministra.	
H	Szlachta musiała płacić stałe podatki.	
I	Chłopi otrzymali wolność osobistą i nie musieli już odrabiać pańszczyzny.	
J	Król miał prawo mianować oficerów, senatorów oraz biskupów.	

	10

Zadanie 4. (0-10)

Przeanalizuj mapę i wykonaj polecenia.

A. Podaj dwa argumenty uzasadniające twierdzenie, że mapa przedstawia obszar Polski po potopie szwedzkim.

1. .....
2. .....

B. Wypisz 3 nazwy miejscowości, gdzie toczyły się ważne bitwy podczas potopu szwedzkiego.

…….., …….., …….. .

C. Podaj nazwę miejscowości, gdzie Polacy stoczyli przegraną bitwę z Turcją, podczas której zginął hetman Stanisław Żółkiewski.

.....

D. W wyniku powstania Chmielnickiego i wojen z Rosją straciliśmy znaczne terytorium na wschodzie. Opisz ziemie (określ nazwy tych terenów), które utraciliśmy traktatem w Andruszowie.

.....

	10

Zadanie 5. (0-6 pkt)

Na podstawie zalecanej lektury i wiedzy własnej rozstrzygnij, które zdania są prawdziwe i przy prawdziwych wstaw literkę **P,** a przy fałszywych literkę **F.**

A	Księstwo Warszawskie utworzył Napoleon Bonaparte traktatem w Tylży w 1812 r.	
B	Księstwo powstało z ziem polskich zaboru pruskiego.	
C	Początkowo Księstwo Warszawskie liczyło niewiele ponad 100 tys. km², ale w 1809 r. po zwycięstwie Polaków nad Austrią zostało powiększone o dalsze 50 tys. km².	
D	Księciem Księstwa Warszawskiego był książę Józef Poniatowski.	
E	W państwie tym rozwijała się polska administracja i szkolnictwo, które nawiązywało do działań Komisji Edukacji Narodowej.	
F	Napoleon wykorzystywał finanse Księstwa do własnych celów, m. in. przeznaczył królewszczyzny na potrzeby swojej armii i wynagrodzenie francuskich generałów.	

	6

Zadanie 6. (0-8 pkt)

Odpowiedz na pytania dotyczące ważnych dla Polaków pieśni.

muzhp.pl (domena publiczna)

A. Najstarsza polska pieśń religijna uznawana za pierwszy hymn narodowy, śpiewana przez rycerstwo przed bitwą pod Grunwaldem to .....

B. Autorem słów pieśni „Mazurek Dąbrowskiego" był ....

C. Pieśń ta powstała w …… r., we …… (nazwa państwa) w miejscowości ……..… ……..… .

D. Mazurek Dąbrowskiego został oficjalnie hymnem Polski w …….. r.

E. Równie ważną dla Polaków pieśnią jest …… Marii Konopnickiej, którą publicznie wykonano po raz pierwszy w 500 rocznicę bitwy pod Grunwaldem.

F. Podaj dokładną datę pierwszego publicznego wykonania tej pieśni …… r.

	8

Zadanie 7. (0-4 pkt)
Wyjaśnij w sposób możliwe pełny pojęcia związane z ustrojem demokracji szlacheckiej.

A. Sejm walny - .....

B. Liberum veto - .....

C. Konfederacja - .....

D. Abdykacja - .....

	4

Zadanie 8. (0-6 pkt)
Rozstrzygnij, który herb Królestwa Polskiego I. czy II. jest herbem z czasów powstania listopadowego. Zdanie swoje uzasadnij przy pomocy argumentu odwołującego się do dwóch grafik.

I.

II.

A. Rozstrzygnięcie: Herb nr …. jest herbem z czasów powstania listopadowego, ponieważ

.....

.....

.....

B. Podaj datę wybuchu powstania oraz określ przeciwko komu było skierowane.

.....

	6

Zadanie 9 (0-10 pkt)
Przeanalizuj źródła z okresu powstania styczniowego, a następnie na ich podstawie oraz na podstawie własnej wiedzy odpowiedz na pytania.
Źródło 1. *W pierwszym zaraz dniu jawnego wystąpienia, w pierwszej chwili rozpoczęcia świętej walki, Komitet Centralny Narodowy ogłasza wszystkich synów Polski, bez różnicy wiary i rodu, pochodzenia i stanu, wolnymi i równymi obywatelami kraju. Ziemia, którą Lud rolniczy posiadał dotąd na prawach czynszu lub pańszczyzny, staje się od tej chwili bezwarunkową jego własnością, dziedzictwem wieczystym. Właściciele poszkodowani wynagrodzeni będą z ogólnych funduszów państwa. Wszyscy zaś komornicy i wyrobnicy, wstępujący w szeregi obrońców kraju, lub w razie zaszczytnej śmierci na polu chwały, rodziny ich, otrzymają z dóbr narodowych dział obronionej od wrogów ziemi.*
Do broni więc, Narodzie Polski, Litwy i Rusi, do broni! bo godzina wspólnego wyzwolenia już wybiła, stary miecz nasz wydobyty, święty sztandar Orła, Pogoni i Archanioła rozwinięty.
Źródło: Manifest Tymczasowego Rządu Narodowego ……. (fragment).

Źródło 2. Herb Polski z czasów powstania styczniowego.

A. Jaki był stosunek władz powstańczych do sprawy chłopskiej?

.....

B. Czy udało się zaangażować chłopów do powstania i dlaczego to się powiodło lub nie powiodło?

.....

C. Jaki charakter miały walki w powstaniu styczniowym?

.....

D. Jaki obszar obejmować miało państwo polskie po wywalczeniu niepodległości? Możesz oprzeć się na załączonych źródłach. W swojej argumentacji odwołaj się także do elementów graficznych.

.....

.....

.....

	10

Zadanie 10. (0-5 pkt)

O kim mowa? Przeczytaj uważnie poniższe charakterystyki i dopisz imię i nazwisko osoby, której ona dotyczy.

A. **Polski działacz społeczny i niepodległościowy, żołnierz, polityk, mąż stanu; współzałożyciel Polskiej Partii Socjalistycznej, Naczelnik Państwa i premier II Rzeczypospolitej.** Przywódca PPS w kraju, twórca Organizacji Bojowej PPS (1904) i Polskiej Organizacji Wojskowej (1914), członek Komisji Wojskowej w Tymczasowej Radzie Stanu (1917), od 11 listopada 1918 naczelny wódz Armii Polskiej, w latach 1918–1922 Naczelnik Państwa, pierwszy marszałek Polski (1920); przywódca obozu sanacji po przewrocie majowym (1926), dwukrotny premier Polski (1926–1928 i 1930) to

……

B. **Polski pisarz, był pierwszym Polakiem, który otrzymał Nagrodę Nobla w dziedzinie literatury.** Uważany jest za najwybitniejszego polskiego pisarza historycznego, który w czasach niewoli zaborowej pisał o ważnych dla Polaków momentach dziejowych. W jego dorobku znajduje się też Trylogia, którą dedykował rodakom „Ku pokrzepieniu serc". Niektóre jego powieści, jak „Qvo vadis", poruszają tematy z historii powszechnej, a mianowicie prześladowania chrześcijan w starożytnym Rzymie. W jego dorobku zawodowym obok opasłych kilku tomowych powieści znajdziemy też nowele o tematyce społecznej.

…… …….. ……..

C. **Polski polityk, publicysta, współzałożyciel Narodowej Demokracji (endecji, ruchu narodowego), główny ideolog polskiego nacjonalizmu**. Polski działacz niepodległościowy. W okresie zaborów poseł II i III Dumy Państwowej Imperium Rosyjskiego, postulujący odzyskanie niepodległości w oparciu o sojusz z Rosją i ententą, w opozycji do Niemiec. Pod koniec I wojny światowej stał na czele Komitetu Narodowego Polski, który był uznany przez państwa ententy za namiastkę rządu polskiego na emigracji i przedstawicielstwo interesów Polski. Delegat Polski na konferencję paryską w 1919 i sygnatariusz traktatu pokojowego w Wersalu. Poseł na Sejm Ustawodawczy II Rzeczypospolitej. Zagorzały przeciwnik polityczny Józefa Piłsudskiego i projektu tworzenia państwa federacyjnego, twórca inkorporacyjnej koncepcji państwa narodowego, zakładającej polonizację ludności niepolskiej. Jeden z ojców niepodległej Polski to
……. …….

D. **Polski chemik, działacz gospodarczy, wicepremier, minister przemysłu i handlu (1926–1930), minister skarbu (1935–1939) II Rzeczypospolitej.** Podczas I wojny walczył w Legionach Polskich. Po wojnie był m. in. wykładowcą na Politechnice Warszawskiej i współpracował z Ignacym Mościckim w budowie polskich zakładów chemicznych w Chorzowie (przejętych od Niemców) i w Mościcach. Na stanowisku ministra Przemysłu i Handlu nadzorował budowę portu w Gdyni i opracował plan Centralnego Okręgu Przemysłowego to
……. ……

E. **Polski polityk, działacz ruchu ludowego, trzykrotny premier Rzeczypospolitej Polskiej.** Od 1895 w Stronnictwie Ludowym, poseł do galicyjskiego Sejmu Krajowego, poseł do austriackiej Rady Państwa (1911–1918), członek Komisji Tymczasowej Skonfederowanych Stronnictw Niepodległościowych, od 1914 w PSL „Piast", prezes Polskiej Komisji Likwidacyjnej. Od 1919 poseł na Sejm RP. W II Rzeczypospolitej trzykrotnie sprawował funkcję premiera. Ostatni jego rząd został obalony w wyniku przewrotu majowego, jeden z przywódców Centrolewu. W 1930 aresztowany przez władze sanacyjne, osadzony w twierdzy brzeskiej, oskarżony w tzw. procesie brzeskim o przygotowywanie zamachu stanu, skazany na 1,5 roku więzienia. Po agresji III Rzeszy na Polskę internowany przez Niemców, odrzucił propozycję utworzenia rządu kolaboracyjnego to …… .

	5

Zadanie 11. (0-10 pkt)

Uzupełnij tekst o brakujące informacje.

W II połowie XIX w. ukształtował się w Europie blok polityczno-militarny trójprzymierze, a członków tego paktu nazywano państwami centralnymi. Tworzyły go (1) ……., ……. i …….. . W odpowiedzi na to powstał blok zwany trójporozumieniem lub z j. francuskiego (2) ……. . W skład tego bloku wchodziły (3) ……, …… i …….. Na początku XX w. napięcia polityczne i gospodarcze pomiędzy tymi blokami wyraźnie wskazywały, że wybuch wojny jest nieuchronny. Kiedy I wojna wybuchła (4) ……. r. w dramatycznej sytuacji znaleźli się Polacy, których ziemie podzielone były pomiędzy trzech zaborców, a Polacy jako poddani tych państw ubrani zostali w mundury tych państw i wysłani front. Polacy w mundurach rosyjskich musieli strzelać do Polaków w mundurach (5) …… i (6) …… .

	10

Zadanie 12. (0-3 pkt)

Rozstrzygnij, który ciąg wydarzeń dotyczących walki o niepodległość Polski i jej granice jest zestawiony poprawnie pod względem chronologii.

A. Powstanie Legionów Polskich – Traktat wersalski – Początek działalności Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu – Bitwa warszawska – III powstanie śląskie – Wybuch powstania wielkopolskiego – Józef Piłsudski tworzy rząd centralny z Jędrzejem Moraczewskim na czele.

B. Powstanie Legionów Polskich – Początek działalności Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu – Bitwa warszawska – Józef Piłsudski tworzy rząd centralny z Jędrzejem Moraczewskim na czele – Traktat wersalski – Wybuch powstania wielkopolskiego – III powstanie śląskie.
C. Powstanie Legionów Polskich – Początek działalności Komitetu Narodowego Polskiego w Paryżu – Józef Piłsudski tworzy rząd centralny z Jędrzejem Moraczewskim na czele – Wybuch powstania wielkopolskiego – Traktat wersalski – Bitwa warszawska – III powstanie śląskie.

	3

Zadanie 13. (0-7)
Przeanalizuj tekst źródłowy a następnie rozstrzygnij, czy podane stwierdzenia dotyczące konstytucji są prawdziwe czy fałszywe. Przy zdaniach prawdziwych wpisz literę **P**, przy fałszywych literę **F.**

Źródło: Fragmenty Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r.

ROZDZIAŁ I.

Rzeczpospolita.

Artykuł 1.

Państwo Polskie jest Rzecząpospolitą.

Artykuł 2.

Władza zwierzchnia w Rzeczypospolitej Polskiej należy do Narodu. Organami Narodu w zakresie ustawodawstwa są Sejm i Senat, w zakresie władzy wykonawczej — Prezydent Rzeczypospolitej łącznie z odpowiedzialnymi ministrami, w zakresie wymiaru sprawiedliwości — niezawisłe Sądy.

Artykuł 10.

Prawo inicjatywy ustawodawczej przysługuje Rządowi i Sejmowi. Wnioski i projekty ustaw, pociągające za sobą wydatki ze Skarbu Państwa, muszą podawać sposób ich zużycia i pokrycia.

Artykuł 11.

Sejm składa się z posłów, wybranych na lat pięć, licząc od dnia otwarcia Sejmu (…).

Artykuł 12.

Prawo wybierania ma każdy obywatel polski bez różnicy płci, który w dniu ogłoszenia wyborów ukończył lat 21, używa w pełni praw cywilnych i zamieszkuje w okręgu wyborczym przynajmniej od przedednia ogłoszenia wyborów w Dzienniku Ustaw. Prawo głosowania może być wykonywane tylko osobiście. Wojskowi w służbie czynnej nie mają prawa głosowania.

ROZDZIAŁ III.

Władza wykonawcza.

Artykuł 39.

Prezydenta Rzeczypospolitej wybierają na lat siedem bezwzględną większością głosów Sejm i Senat, połączone w Zgromadzenie Narodowe. Zgromadzenie Narodowe zwołuje Prezydent Rzeczypospolitej w ostatnim kwartale siedmiolecia swego urzędowania. Jeżeli zwołanie nie nastąpi na 30 dni przed upływem siedmiolecia, Sejm i Senat łączą się z samego prawa w Zgromadzenie Narodowe na zaproszenie Marszałka Sejmu i pod jego przewodnictwem.

Artykuł 43.

Prezydent Rzeczypospolitej sprawuje władzę wykonawczą przez odpowiedzialnych przed Sejmem ministrów i podległych im urzędników.

Artykuł 44.

Prezydent Rzeczypospolitej podpisuje ustawy wraz z odpowiednimi ministrami i zarządza ogłoszenie ich w Dzienniku Ustaw Rzeczypospolitej. Prezydent Rzeczypospolitej, celem wykonania ustaw i z powołaniem się na upoważnienie ustawowe, ma prawo wydawać rozporządzenia wykonawcze, zarządzenia, rozkazy i zakazy i przeprowadzenie ich użyciem przymusu zapewnić.
Takież prawo w swoim zakresie działania mają ministrowie i władze im podległe.
Każdy akt rządowy Prezydenta Rzeczypospolitej wymaga dla swej ważności podpisu Prezesa Rady Ministrów i właściwego ministra, którzy przez podpisanie aktu biorą zań odpowiedzialność.

A	Odrodzona Rzeczpospolita Polska była republiką.	
B	Wszyscy obywatele mieli prawa polityczne.	
C	Władza prezydenta była ograniczona, bo wydawane przez niego akty prawne wymagały kontrasygnaty premiera i ministra.	
D	Kadencja Sejmu RP była krótsza niż obecnie.	
E	W Polsce istniał trójpodział władzy.	
F	Prezydent był wybierany w wyborach powszechnych.	
G	Każdy obywatel, który ukończył 18 rok życia (także kobiety) posiadał prawa wyborcze.	

Fragmenty Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 17 marca 1921 r.

	7

Zadanie 14. (0-5 pkt)

Poniżej wymieniono wybitne postacie życia politycznego, gospodarczego II Rzeczypospolitej. Połącz postacie z wydarzeniami lub reprezentowanymi przez nie organizacjami lub pełnionymi funkcjami dopisując odpowiednią cyfrę rzymską do nazwiska. Weź pod uwagę, że opisów jest więcej niż postaci i nie wszystkie wykorzystasz.

A. Józef Beck - …..
B. Gabriel Narutowicz - ……
C. Walery Sławek - …..
D. Wincenty Witos - …...
E. Władysław Grabski - …..

I. Jeden z przywódców Centrolewu (opozycja wobec rządów sanacji)
II. Pierwszy Prezydent RP
III. Minister przemysłu i handlu
IV. Generalny Inspektor Sił Zbrojnych
V. Minister spraw zagranicznych
VI. Przywódca Bezpartyjnego Bloku Współpracy z Rządem
VII. Wybitny ekonomista, przeprowadził w Polsce reformę walutową

	5

Zadanie 15. (0-8)

Poniżej podano nazwy wydarzeń historycznych. Wyjaśnij co pod nimi się kryje, gdzie miały one miejsce i dopisz ich datę roczną.

A. Ustawy norymberskie - .....

B. Przewrót majowy - .....

C. Anschluss Austrii - .....

D. Polski/gdański korytarz - .....

	8

BRUDNOPIS (nie podlega ocenie)